

Universitätsbibliothek Paderborn

**Onvs Ecclesiae.|| In hoc libro ... admiranda quædam ac
planè obstupenda, de septem ec-||clesiæ statibus,
abusibus quoq[ue] grauissimis, & futuris eiusdem
calamitatibus ex sanctor[um] pro-||phetijs & ...**

Pürstinger, Berthold

Coloniæ, 1531

VD16 ZV 12498

De exemplis pristinarum plagarum, quae nos à periculis futuris cauere
doce[n]t. Ca. 58

urn:nbn:de:hbz:466:1-29969

S. c. 15. §. 17 non diu permāsurā quādo properās homo sine q̄rela deprecaſt pro populis pro-
ferēs seruitutis ſuę ſcutū orationē. Iustus profecto deus bonū hominis timorem
frequēter pro ſuę vindicē & exequitioē accipit, qa bonus dñs & cōfortās in die tri-
bulatiōis & ſciēs sperātes in ſe, & in diluicio p̄tereunte cōfumationē faciet loci e-
ius, Filij deniq̄ Israel viderūt opa dñi & mirabilia eius in profundo, & poſtq̄ de^o Pſa 106.
dixit tūc ſtetit ſpūs procelle, & exaltari ſunt fluſus eis. Et alio.

S. eo. §. 7 & I. c. 59. §. 5. *Exaltatus est Christus pro celo, & exaltati sunt fluctus eius. Et clamauerunt ad dominum cū tribularentur, & de necessitatibus eorum eduxit eos, & statuit procellā eius in aurā & siluerūt fluctus eius. Inuocemus ergo, adoremusque deū in omni humilitate, vt qui nostrā necessitatē, magis q̄ nos ipsi nouit, citius, anteq̄ pereamus, subuenient nobis sp̄em habentibus, nostrā humile orationē nubes penetratā, deo q̄gap. Eccl. 35 Psal. 17*

¶ De exemplis pristinæ plagarum, quæ nos à periculis futuris cauere docent. Cap. LVIII.

cent. Cap. LVIII.

Exemplum discitur disciplina. Quare considerandum est, quid in veteri testamento contigerit Iudeis, verba Ieremias & aliorum vaticinii prenuntiata serpentibus, & cum ignominia dicentibus, pax pax, & non erat pax, quod suas abominationes in tempore visitationis sua correrunt, & qui dixerunt, non appropinquabit, & non veniet super nos malum, illi in gladio mortui sunt. Altissimus autem ad ecclesiam illud vulgare proverbiū profert. Sicut mater, ita & filia eius, tu es filia tua matris, scilicet synagoga, quae proiecit viuum. Veteres quidem foderunt foueam ante tempore nostram, & inciderunt in ea. Cauamus igitur ne in eadem foueam, in quam antiqui ob sua delicta ceciderunt, nos pariter ob similia vel etiam maiora flagitia quādōq; cadamus, similesq; peccinas experiamur. Commune quippe proverbiū est. Casus demētis correctio fit sapientis. Item: Pulchre se castigat q; alterius exemplo se emendat. Felix quem faciunt aliena pericula cautum.

I § Perscrutemur quid dominus p prophetam ad literām olim Iudæis, & p
consequens hodie Christianis, per Iudæos præfiguratis, minitatur, dicens. Ite ad locum in Sylo (quæ ciuitas dudum erat destructa) vbi habitauit nomen meum à principio, & videte quæ fecerim ego ei, propter malitiam populi mei Israel. Et nunc quia fecistis omnia opera hæc, faciam domui huic, sicut feci Sylo, & projiciā vos à facie mea. Ista figura ecclesiæ Christi, moresq; Christianorū hodiernos respicit. Hæc est enim gens quæ non audiuit vocem domini dei sui, nec recipit disciplinam, perit fides & ablata est de ore earum, ergo in desolatione erit terra. Si militer Phassur sacerdos percussus est plaga, qui in domo domini percussit remiam prophetantem istos sermones. Sic Iohachim rex Iudæ, qui librum reuelationum scidit & combussum, peccatum luit. Hieremias em̄ p̄dixerat, qui maneret in ciuitate, periret; qui autem fugeret ad Chaldeos, viueret, quia ciuitatem rex Chaldaeorum esset expugnaturus, ideo principes Iuda quererunt prophetā interficere dicentes: De industria dissoluit manus virorum bellantium, quasi querat malum ciuitatis. Cuius indigenis ipse vates retulerat domini nuntium dicens: Conuertimini vnuſquisq; à via sua pessima, & bona facite studia vestra. Sed ipsi non inclinauerunt aurem suam, idcirco hæc dicit dominus: Ecce ego adducā super Iudam, & super omnes habitatores Hierusalem, vniuersam afflictionē quam loquutus sum aduersus illos.

S. eo. §. 1. Iohannes sum aduersus nos.
II. §. Quemadmodum Iudei olim à Sylo, ita hodie nos à plaga priori ciuitatum exemplū sumere possumus, ut pote à Corozain, Bethsaïda, Tyro, Sydone & Capernaū, de quibus in euangelio. Et maxime à ciuitatibus Sodoma, Gomorrha, & circūcentibus. Vnde scriptura ait: Videntes plagas terræ illius, & infirmitates, quibus ea affixerit dominus, in exemplū subuersoris Sodome & Gomorrhe, Adamæ & Seboim, quas subuertit dominus in ira & in furore suo, dicent, sic fecit dñs terra huic, quæ est hæc ira furoris eius immensa; & respondebunt, quia dereliciamur.

DE EXEMPLIS PRISTINARVM PLAGARVM.

- dereliquerunt pactum domini, & seruierūt diis alienis. Sic modo seruimus peccatis, ideo deus in Esdra nobis cōminat, dicens: Gens malorum, memorare quid fecerim⁹. S. c. 57. §. 15
4. Esdr. 2. Sodomæ & Gomorrhæ, quæ terra iacet in piceis glebis & aggeribus cinereis, sic dabo eos qui me non audierunt, dicit dominus omnipotens.
- III. § Similem mentionem facit Christus, inquiens: Sicut erant in diebus Matthei, 24 ante diluvium comedentes, & bibentes, nubentes, & nuptui tradentes usq; ad eum diem quo intravit Noe in archam, & nō cognoverūt, donec venit diluvium, & tullit, infine, &c. atq; perdidit omnes, ita erit in diebus filij hominis. Præterea sicut factum est in diebus Lothi, 17 eudebat & bibebat, emebat & vendebat, plantabat & edificabat, qua die Gene, 19 ait exiit Loth à Sodomis, pluit ignem & sulphur de celo, & omnes perdidit, secundū hoc erit qua die filius hominis reuelabit̄. Quia qdē reuelatio iam dudum per Birgittam alias personas fidei dignas facta est verbis & scriptis, ex quibus colliguntur conieclura, eandem reuelationem in breui operibus completū iri cū tāto horum qdē in die iudicij tolerabilius erit terrae Sodomæ & Gomorrhæ, qdē nobis, qdē non audimus sermones istos. Quicquid enim Hebrais ceterisq; antecessoribus nostris Christus & prophetia olim prædicta, id ipsum per sacram scripturam ac per fideles reuelationes repetit, & nobis Christianis quotidie promulgat, ac ut vigilamus præcipitur, quia lex semper loquit̄. S. c. 32. §. 16.
- Mar. 15. III. § Porro apud Birgittam saluator ait: Ego sum qui iudicaui Adam & Cain ac totum mundū, immitendo propter hominum peccata diluvium. Et quāuis nunc isto tempore iustitia videat mitior, tamē non est mutatio iustitiae meæ, sed ostensio maior charitatis meæ, siquidem eadem iustitia & eadem virtute iudicij nūc mundū iudicet, qua tūc cum populū meū Aegyptiis seruire permisi, & qua in deserto affixi. Multū nāq; qdē & stricta videtur iustitia in parentibus primis in vnda diluvii, in morte in heremo prostrator, eadem iustitia nūc mecum est, & æternaliter fuit. Sed nūc magis misericordia & charitas appetet, quia tūc iniustitia rationabiliter occultabat. Deinde dominus Iesus dirigit orationem ad hominem. Ergo iudex tuus suscepit omnem peccatum pro te, & nosū feci tibi periculum tuū, & viam eundi, ne tu venires in peccatum. Ego ostendi tibi per Prophetas, quæ misera futura, & nec minimū punctū, de quo prophetæ vaticinati sunt, præteriuit. Ego ostēdi tibi omnem dilectionem ut verteres te ad me, sed quia auertisti te a me, ideo iustitia nūc es dignus, quia misericordiam contēpisti. Et infra: Vide iustitiam meam in primo angelo & in primo homine, ac in diluvio. Vide in reliquo cūciutatum euerſione. Pericula certe à Christo per Birgittam Græcis, Cypris, ac nonnullis alijs prænūtiata, effectu sunt completa, vt supra patet, quis dubitat quin reliqua Birgittæ pronostica nondum completa, aliquando compleantur? Birgitta em sua præconia per tumore animi non confirmxit, sed in nomine domini prædixit, quia in signum veritatis partim euenerūt, ideo cetera ipsius dicta præsumuntur esse vera ac indubitate complenda. S. c. 35. §. 12. S. c. 36. §. 2. S. c. 1. §. 7. S. c. 53. i. pri. I. eo. §. 1.
- Birg. ext. § 2 Deut. 18. i. si. V. § Ceterum tempore veteris testamenti synagoga, peccatis Iudeorū exigentibus, plures aduersitates passa est in Aegypto, & extra. Item in schismate inter Roboam & Hieroboam sustinuit ingentem iacturam: similiter in destruccióne templi, & transmigratione sacerdotij in Babyloniam per Nabuchodonosor. Esdr. 1. in si. & tempore Machabœorū, quādo schismata & multi pseudoprophetæ inualuerūt. Esdr. 1. in si. Hæc Machabœorū tribulatio fuit synagogæ ultima. De huiusmodi veteribus tribulationibus Apostolus scribit, patres nostri prostrati sunt in deserto. Hæc autem in figura facta sunt, vt non simus concupiscentes malorum, sicut & illi concupierunt. Exod. 32 quemadmodum scriptum est: Sedit populus manducare, & bibere & surrexerūt Nume. 25 ludere: Neq; fornicemur sicut quidam ex ipsis fornicati sunt, & ceciderunt uno Exod. 17 die viginti tria milia, neq; rentemus Christum sicut quidam eorum tentauerunt & a Nume. 21 serpentibus perierunt, neq; murmuraueritis sicut quidam eorum murmurauerunt, & Exod. 19. §. 17. perierunt ab exterminatore, id est, ab angelo eos percutiente, extra terminos terræ promissionis. Hæc autem omnia in figura contingebant illis, scripta sunt enim 4. & 5. in 65 ad correptionem nostram, in quos fines seculorum deuenerunt. Itaq; qui se existi clusione. §. 2 mat stare, videat ne cadat. S. c. 44. §. 11 & 5. c. 68. §. 7 S. c. 32. §. 15. & 5. c. 32. §. 15. & 5. c. 68. §. 12 S. c. 20. §. 1. & 5. c. 68. §. 10 S. c. 20. §. 3. & 5. c. 68. §. 12 S. c. 49. §. 15 S. c. 34. §. 2. S. c. 1. §. 2 S. c. 56. §. 7.
- Propterea

CAPITVLVM. LVIII. Fo. CVIII.

VI § Propterea abundatius oportet nos obseruare ea quæ audiuimus, scilicet in veteri testamēto, ne forte pereffluamus, id est culpam & penam incurramus. Si enim qui per angelos dictus est sermo, factus est firmus, & omnis præuaricatio & inobedientia accepit iustā mercedis retributionē, quomodo nos scilicet in nouo testamēto effugiemus, si tāta neglexerimus salutē? Vt autē apostolus ostendet se de nouo testamēto loqui, videlicet de sermone qui nō per angelos, sed per dominū factus est, subiuxit, dicens: Quia scilicet saluos cū initium accepisset enarrari per dominū, ab eis scilicet discipulis Christi, qui audierūt in nos confirmata est, contestante deo signis & portentis & varijs virtutibus & spiritus sancti diuisionibus secundum suā voluntatem. Hæc apostolus: Verum postea in nouo testamēto ecclesia varias, diuersasq; persecutiōes sustinuit, incipiēdo à Christi passione, & descendēdo ad emulationem & martyria, ad opprobria, damnationē, iniurias, ac ad alia ecclesia incommoda, quæ per omnes præteritos status usq; ad quinatum passa est ecclesia ad sui exercitū. Ad præsens vero ecclesia ob suō mēbroge flagitia patitur, & indies magis patietur acerbiores aduersitates. Siqdem ecclesia græca, quasi funditus cecidisse videtur, nūc in exemplū & periculum futuræ ruinæ ecclesia latinæ seu occidetalis.

VII § Vigilate ergo (inquit salvator) quia nescitis qua hora dominus vester vēturus sit. Qui quotidie improuisus venit ad singulos in morte homines, sicut etiam in secundo suo aduentu per plagam nobis propinquām, vel in tertio adūtū extremi iudicij vniuersaliter adueniet. Et sicut quodam generatio Iudeorum nūcupabatur generatio nequam, sic hodie Christiana gens potest nūcupari generatio mala & adultera, quæ querit signum, & signum nō dābitur ei, nisi signum Ioseph, qui fuit signū Niniuitis, ita filius hominis erit signum generatiōis isti. Quæ quidem malitiosa præsentium Christianorum generatio ex verbis suis iustificabit, & ex operibus suis cōdemnabitur, & fiunt nouissima illius peiora prioribus, ecce sic erit generationi huic pessimæ.

VIII § Nosigitur plagam nō effugiemus. Quando enim Iudas dux populi cecidit, cæteri fugerūt, & facta est tribulatio magna in Israhel, qualis nō fuit ex die qua nō est visus propheta in Israel. Cōuersæ sunt nuptiæ in luctum, & vox musi-corum ipsorum in lamentū. Ex quo itaq; populi anteriores ceciderūt in flagitia inde in supplicia, ideo nos flagitiōissimi debem⁹ fugere à vētura ira dei & subire debitam penitentiā tribulationem ex eo die, scilicet à tempore Birgite, quo interim nō est visus propheta in ecclesia q̄ ruelaret nobis plaga futuras, quasi plaga modo sint in propatulo, & deus iudex assistat ante ianuā. Ergo nuptias cōuer-tamus in luctū, & ludos mūdanos in lamentū. Et licet iam nō habeamus præsen-tes ruelatores, ex præteritis tamē prophetijs, alijsve signis satis apparent plaga-propinquæ calamitatis nostræ, de quibus supra. Quæ profecto plaga euenerit nobis ob nostra peccata peccatis antiquorū similia. Siqdem deus hodie, quēadmodū olim, simile in excessus similes iuste tulerit sententiam.

IX § Quippe ante euerctionem Hierosolymæ contigit circa ipsam ciuitatem quadraginta diebus per aera videri equites discurrentes, quapropter omnes rogabāt in bonum monstra conuerti. Sed propter peccata inhabitantium deus fuerat iratus, propterea per Antiochum ibi exitium factum est, & accidit circa locum sanctum despectio. Similes visiones in terris ecclesiæ nouiter apparuerūt, vt supra patet. Verātamen nō loca, sed merita nos deo coniungūt, ideo ulterius in Machabæo scribitur. Non propter locum gentem, sed propter gentem deus locum eligit. Ita Christiana gens, non propter ecclesiam, sed ecclesia propter bonam getem est cōmendāda, quia tūc electa dei esse censem, quæ tamen nūc est q̄si despēcta ob peruersitatem Christianorum. Exemplum itaq; malii nostri exitus coniiciendū est ex præteritis factis & scriptis, alijsq; indicis verisimilibus. Si enim deus angelis peccatibus nō pepercit, sed in tartarum tradidit cruciandos. Et originali mūdo nō pepercit, sed octauū Noe iustitiae sconē custodiuit, diluuiū mūndo impiorū inducens. Et ciuitates Sodomorum & Ghomorreorū in cinerem redigens, euerctione damnauit, exemplum eorū qui impie acturi sunt ponēs. Facti Iudei enim

DE CONSOLATIONE IVSTORVM.

enim sunt exemplum ignis & terni sustinentes poenam. Multominus igit̄ deus parat nobis q̄ sequimur luxurias illoꝝ quibus iudicū olim non erat. Sequit̄ in Apoſtolo: Ita imp̄ portabūt aduersum se execrabile iūdiciū. Et infra: Cum h̄c om̄ia dissoluenda sunt, quales oportet nos esse in sanctis conuersationibus & pietatibus, expectantes & properantes in aduentum diei domini.

X § Demū q̄ secundq̄ suprascripta sunt, ad nostrā doctrinā scripta sunt, ut per patientiā & cōolationem ſcriptura ſpēm habeamus ac euentura pericula praeuideamus & inquantū poſſumus, p̄caueamus, vel faltem cū patiētia ſustineamus. Altissimus equidē à longe p̄ſcius p̄ſentis noſtrā iniquitatis de priorū peruerſoꝝ hominū plagiſ per ſacras literas nos certiores reddere voluit, vt priore exemplo territi, peccādi occaſionem uitaremus. Hinc dicit: Ne pecces in multiſtudine ciuitatis. Multis em̄ personis graſſantibus opus eſt exemplum. Qui vero ſua p̄f. de penis facinora nituntur excusare exemplum antiquorum, neceſſe erit, eorum quoq; p̄cenas I, aut facta in luāt. Bona igit̄ veterum exempla ſequamur potius quam facinora mala, ne in fine. Iſtorum laqueis à deo diuifī, incidiamus, partemq; cum hypocritis & infidelibus Mat. 24. iſi. habeamus, ſed cum illis om̄ni tempore & exemplobono fructificātes deus nos dignos faciat in partem fortis sanctorum.

¶ De consolatione quam iusti in ſuis tribulationibus habent.

Caput LIX.

Ezech. 12 R Elinquet deus paucos homines abſq; futura calamitate, cui etiam iuſtus ſubiacebit, dicēt Propheta: Fili hominis, panem tuū in conturbatione comedē, & aquā in mcerore bibe, quam iniquus in defolatione biberet. Nam ſecundum Apoſtolum omnes qui pie volūt viuere in Christo Iefu 2. Timo. 3 perfecutionem patienti. Vnde in omnibus (inquit) tribulatiōibus patimur, ſed non anguſtiamur, aporiamur, ſed nō deſtituimur, pſecutionē patimur, ſed nō derelinquimus: humiliamur, ſed nō cōfundimur, denicimur, ſed nō perimus, ſp mortificatione Chri in corpe noſtro ferentes. Id em̄ qđ in pſenti eſt momētaneū & leue tribulatiōis noſtre, ſupra modū in ſublimitate & ternū gloria pōdū operaſ in nobis. Tribulatio eternā tēp̄oralis eſt quādā p̄paratio ſeu eleuatio ad coronā & eternam, Roma. 8 paſſiones vero huius temporis non ſunt condigna ad futuram gloriam.

1. Cor. 15 I § Hinc idē Apoſtulus ad nos ſcribit: Stabiles eſtote & immobiles, abūdātēs in om̄i opere dñi, ſemp̄ ſciētēs q̄ labor vester nō eſt inanis in dñō: Vigilate 1. Corin. 16 igit̄, ſtate in fide, viriliter agite. ſ. in ſpe, & cōfortamini, om̄ia em̄ veſtra in charitatē. 2. Corin. 1 teſtant. Et infra: Benedictus pater misericordiae, & deus totius consolatiōis qui conſolat nos in omni tribulatione noſtra, & ſicut abundat paſſiones Christi in nobis, ita & per Christum abundat conſolatio noſtra. Hinc dicit apud Catharinā Seſneñ. Quāto magis in myſtico ecclēſiæ corpore tribulatiōis & anguſtiaſ abundantatō plus in ea abūdabit ſalubris conſolatio. Et h̄c erit optabilis reformatio ipſiū ecclēſie. Sequit̄ in Apoſtolo: Non igit̄ ſimus ſidentes in nobis, ſed in deo, qui fuſcit mortuos, & de tātiſ peruels nos haſtenus eripuit & eruit, ideo in eū ſperremus, qm̄ & adhuc eripiet adiuuatiōibus oſ omnibus noſtriſ. Rurſus Apoſtulus: Cum 2. Thess. 3 apud vos eſſemus, p̄adicebamus vobis paſſuros noſ tribulatiōes ſicut & factū eſt Hebr. 12 & ſcritis. Et infra: Obliti eſtis cōſolatiōe. ſ. Chri qui vobis tanq; filius in ſcriptura. ſ. Prouerbi. 3 loquit̄, dicēt: Fili mi, noli negligere disciplinā dñi, neq; fatigeris dum ab eo arguebis. Iob. 6. quē em̄ diligit dñs, caſtigat. Vnde Iob inquit: H̄c mihi ſit cōſolatio vt deus aſſigēt me dolore, nō parcat, nec cōtradicā ſermonibus sancti. Sic Pſalmista in die Pſalm. 76 lite tribulationis noluit conſolari, cū autem fuſſet memor dei & verbi eius, tum deleſta zai. Et dicens: Spes me conſolata eſt in humilitate mea, memor fui iudiciorum Pſalm. eo. li tuorum à ſeculo dñe & conſolatus ſum. Et infra: Fiat misericordia tua vt conſoleſ tera Ioth me ſecundū eloquiū tuum. Ecce nunquid grāde eſt vt conſoleſ te deus? Ideo Apoſtolus noshortat, vt hanc dei conſolationem cū patientia expecitemus, docet de- i. Timo. 6 niq; vt ſeruemuſ mandatum dei ſine macula irreprehensibile vſq; in aduentū do- Judith. 8. mini, quo ſcīlicet à calamitate nos liberabit.

Eſai. 1. & 12. II § Expectemus igit̄ humiles conſolationem om̄ipotentis dei qui ait: heu ego vtpote in mēbris meis cōſolabor ſup hostibus meis, poſtea ecclia ad deū.

Conuer-

G.c.62. §.14